

ZA PROFESOREM dr. FRANTIŠKEM HYHLÍKEM

Dne 21. dubna 1981 zemřel po dlouhé nemoci ve věku 76 let univerzitní profesor RNDr. František Hyhlik, zakladatel katedry výchovy a vzdělávání dospělých na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a dlouholetý předseda redakční rady našeho časopisu. S profesorem Hyhlikem odešel jeden z prvních průkopníků aplikované psychologie a psychologie práce v Československu.

Narodil se 20. 10. 1905 v Loukonosích, okres Kolín. Studoval na Karlově univerzitě matematiku a filozofii a od téže univerzity získal hodnost doktora přírodních věd v roce 1930. Pozornost na sebe upoutal jako spolupracovník Ústavu lidské práce v Praze, později přebudovaného na Československý ústav práce, ve kterém zastával funkci vedoucího odboru profesionálního poradenství. Po květnu 1945 se stává expertem ministerstva sociálních věcí pro oblast poradenství.

Odbor, který profesor Hyhlik v Cs. ústavu práce vedl, byl v podstatě pokračovatelem původního Psychotechnického ústavu v Praze a představoval tak do značné míry kontinuitu této instituce v letech 1921 až 1951. V letech 1945 až 1950 byl prof. Hyhlik autorem četných významných popudů, které měly za cíl postupně přebudovat psychologické vyšetřování mladistvých na moderně koncipovanou psychologii profesionální orientace s důrazem na dlouhodobě působící pedagogické vlivy. Skutečnost, že se podařilo tyto záměry realizovat až v letech šedesátých způsobila, že tato část díla zesnulého, na které si on sám zakládal, zůstává někdy nedostatečně zdůrazněna.

I v dalších letech zůstává prof. Hyhlik věren psychologii, ale věnuje se více její výuce a pedagogické činnosti, nejdříve na vojenské politické akademii, na fakultě novinářství a osvěty UK ve funkci vedoucího katedry a s hodností řádného profesora od roku 1973. Až do svého odchodu do důchodu vede prof. Hyhlik na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy katedru výchovy a vzdělávání dospělých, je školitelem aspirantů a v letech 1972 až 1976 předsedou redakční rady čtvrtletníku Psychologie v ekonomické praxi. I poté plní řadu vědeckých a expertyžních úkolů, recenzuje skripta, učebnice a monografie, dále vede aspiranty a hlavně, přes zhoršující se zdravotní stav, zůstává aktivním a zúčastněným rádcem svých mladších kolegů.

Vědecký profil profesora Hyhlika — a to je typické pro příslušníka průkopnické generace našich psychologů práce — je dán kombinací vědecké, pedagogické, popularizační, organizační a politické činnosti, která jediné mohla vytvořit příznivé podmínky pro rozvoj nově se rozvíjejícího oboru či oborů. Snad nejrozsáhlejší činnost prof. Hyhlika byla přednášková na univerzitě, v extenzích prostřednictvím Socialistické akademie, v neposlední řadě také pro instituty pro výchovu vedoucích pracovníků a speciálně zaměřená školení. Te-

prve prostupně si uvědomujeme obecný význam této činnosti, zvláště v psychologii práce. Systémový přístup a interdisciplinarita řady témat vyžadují, aby i spolupracující nepsychologové o psychologii to podstatné znali. Umět vybrat a podat látku, motivovat pracovníky, kteří jsou v časovém stresu a zastávají významné funkce, to není lehký úkol. Bohužel se zdá, že četní mladší psychologové jsou přesvědčeni, že tuto práci již vykonaly předchozí dvě generace. Je to zásadní omyl. Za okolnosti, že chybí závazná výuka psychologie na středním stupni školství, přicházejí do vedoucích míst stále noví a noví pracovníci, kteří nemají potřebné poznatky z této oblasti. Profesor Hyhlik by měl být dalším generacím pobídkou, aby na tuto významnou práci, která je mimořádně vyčerpávající a po všech stránkách náročná, nezapomínali, protože je nezbytnou podmínkou rozvoje oboru a jeho aplikace. Takovou práci však může se ctí odvést společnosti jen pracovník, pro kterého spojení vědy se životem je profesionálním i osobním kredem.

Profesor Hyhlik došel za svého života zaslouženého společenského uznání; za jeho činnost mu byl udělen Řád práce, vyznamenání za vynikající práci, titul Zasloužilého učitele, medaile J. A. Komenského a další vyznamenání. Profesor Hyhlik však byl příkladně skromný, takže o některých počtech, kterých se mu dostalo, nevěděli ani někteří jeho blízcí spolupracovníci, nikdy o sobě a svých zásluhách nehovořil.

Jestliže jsme připraveni vzdát závěrečný hold zesnulému, pak stojíme před obtížným úkolem, co z jeho bohatého a pracovitého života vybrat. Nicméně ti, kteří ho osobně znali a měli s ním po určitou dobu svého života možnost spolupracovat, pak asi nebudou dlouho váhat s vyslovením přesvědčení, jak mimořádně vřelý byl jeho vztah k lidem. Zvláště mladší spolupracovníci profesora Hyhlika si již během jeho života uvědomovali, jakého sebezapření s obětavostí je zapotřebí, aby tak exponovaný pracovník s přemírou úkolů, léta zápasící se svým zdravotním stavem, který vyžadoval aby se šetřil, nikdy nezaváhal, pokud šlo o to, druhému pomoci a poradit, mít na druhého čas. Zdá se, že vysokoškolští studenti dnešního dne nepotřebují nic více než právě tento lidský vztah svých učitelů a také jejich vzácný čas a ochotu jej pro tyto účely obětovat.

Není pouze věcí piety k zesnulému, jestliže prohlásíme, že bylo v životě profesora Hyhlika mnohé, z čeho si mladší generace psychologů mohou brát příklad.

Z. Bureš